

Апел у име човечности и Божје љубави и правде

Стојећи на челу Епархије аустријско-швајцарске, Италије и Малте, заједно са свештенством и близу 500.000 верника са ових простора одлучно дижемо наш заједнички глас у одбрану храма Христа – Премудрости Божије у Константинопољу (Аја Софија, Istanbul) и манастира Хоре.

Солидаришемо се у братској љубави са Његовом Светошћу Патријархом Константинопољским Вартоломејем, његовим епископатом, свештенством и верним народом који је поред овог културног затирања деценијама, од Лозанског споразума 1923. био најдиректније изложен и притисцима и прогонима живе Цркве, чији је број са тадашњих два милиона дошао на данашње две хиљаде.

Одмах после Свете Софије, 24. јула 2020, турски председник је својим указом претворио и манастир Хору у џамију! Православни манастир Хора, саграђен у 6 веку, налази се у делу Цариграда који се зове Врата Адријанупоља (Ендире Капу) и располаже са предивним мозаицима врхунског уметничког домета. Манастир је у џамију претворио везир Атик Али Паша у 16 веку, а од 1958 је био музеј. При овоме имамо у виду да и већина храмова и манастира подигнутих у области Понта, источно од Цариграда, претворено у џамије. На

жалост, грчки преци су протерани. Ниједна од прелепих фресака које су красиле храмове у Понту није сачувана. Фреске су биле прекривене малтером и турским украсима.

Апелујемо на све релевантне дипломатске, правне, културне и хуманитарне институције са простора наше епархије од административног срца Европе у Женеви и Бечу до апостолских, мученичких али цивилизацијских горостаса, Рима – колевке права и древне ранохришћанске Малте, да коначно зауставе овај наставак духовног геноцида на простору некадашње Византије, данашње Турске. Он је, шире, у новијој историји, започет ратовима деведесетих на Балкану, и нарочито изражен, после ратних сукоба, на Косову и Метохији 2004, а настављен опустошењем и, безмало, потпуним затирањем свега вредног у једној од колевки Хришћанства, у Сирији.

Наша је најсветија хришћанска дужност и уставна, грађанска обавеза свих европских народа да бранимо хришћанске тековине на којима почива Европа, као и достојанство свакога човека, без обзира на верску припадност или друге разлике, јер човек је највећа драгоценост због кога је, библијски, и створен свет. Подсетимо, хришћани на Истоку су због такве вере и такве космологије и антропологије изнедрили и даровали свету, посебно у уметности и архитектури, нека дела бесцен вредности чија је дијадема храм Свете Софије – Премудрости Божије у Константинопољу. Тај архитектонски стил коме припада и поменути храм, красе куполе које имају облик планете Земље, која се у свом духовном и материјалном преображавању узноси на небо...

Света Софија, храм који је од 1934. године био музеј, за Хришћане и за све Цркве представља прототип и образац, а не само грађевину. У њеном лику читава се најдубљи смисао хришћанске вере и њених вредности. Када су у 6. веку, 10.000 градитеља овога храма, после само пет година, завршили храм, он је заиста био козмос (грч. украс), украс света. О његовој духовној лепоти остаје за вечност сведочанство руских хроничара, изасланика Кнеза Владимира, који су у потрази за истинском вером присуствовали Литургији у Светој Софији: Нисмо знали да ли смо на небу или на земљи... Јер на земљи нема такве лепоте, и ми смо потпуно немоћни да је опишемо. Једино што знамо, то је да тамо, међу људима, борави Бог.

Оно што се ових дана дешава Светој Софији и манастиру Хори у Цариграду, то може врло лако да се деси било ком другом храму и другим светињама широм света. Претварања Свете Софије и манастира Хоре у џамије управо у 21. веку јесте потпуно погрешна порука свим оним радикалним покретима у

свету који оптерећују мирно суживот људи на нашој планети. Претварање храмова у џамије представља и симболичан пораз Ататурковог покушаја да од Турске начини модерну државу. Хвала Богу, има исламских теолога који јавно критикују претварања византијских храмова у џамије! Наиме, веле да је то у супротности са исламским вредностима толеранције и мира. Такви исламски теолози се позивају на одлуку Калифа Омара (634-644) да се муслимани у освојеном Јерусалиму, не моле у хришћанском храму Светог Гроба јер муслимани то место не сматрају својом имовином.

Српска Православна Епархија аустријско-швајцарска, Италије и Малте због свега овога апелује у овом тешком часу на неопходно јединство свих хришћана са надом да ће и данашња Европа препознати православне лепоте Цариграда којима се поклонила целокупна светска јавност, и да ће их заштити у име човечности и Божије љубави и правде.

mitropolija.com